

Pas godt på Nysted

Vedligeholdelse af sokler og sokkelpuds

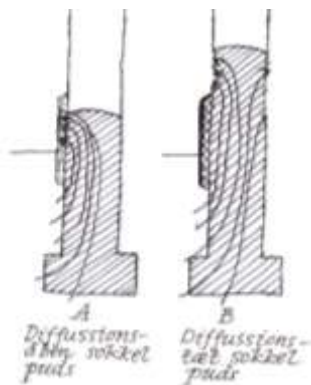
Af Søren Vadstrup
marts 2011

Sokkelpuds – et offerlag

Ældre murede huse fra før ca. 1900 et bygget med murede fundamenter, der ikke er forsynet med fugtmembraner. I stedet har man konstrueret det nederste af muren med en fremspringende sokkelpuds, der i virkeligheden fungerer som et "offerlag", der løser problemet med den opadstigende grundfugt ret godt.

Fugten, der kommer fra terrænet, medtager aggressive salte, der gradvist vil pulverisere det murværk, hvor saltene udfældes, fordi det vand, der transporterer saltene, fordamper. Ved at benytte en porøs og diffusionsåben kalkmørtel på dette sted som sokkelpuds, opnår man at saltene fortrinsvis udfælder sig i sokkelpuds. Denne kan skiftes ud med mellemrum, hvorved det vitale murværk aldrig forvitrer eller lider skade.

Men hvis man udfører en ny sokkelpuds af en tæt og hård cementpuds - eller smører en tæt, sort asfalttjære på soklen, kan fugten ikke komme ud. Fugten søger derfor enten højere op og udfælder saltene over sokkelhøjde, eller den sprænger den hårde puds eller asfalt af, ofte med skader på det bagvedliggende murværk til følge.

Sokkelpuds på ældre huse virker som et offerlag, hvor fugt og salte udfældes. Derfor skal sokkelpuds udføres af en hydraulisk kalkmørtel i to lag, et med fint sand uden på eet med groft sand. Og overfladebehandlingen skal være diffusionsåben, f.eks. kalkfarve eller træbjærefarve.

Hvis man udskifter sokkelpuds med en hård cementpuds – og yderligere tjærer den med sort asfalttjære, så stiger fugten og saltene bare højere op i murværk, og aflejrer saltene her og starter en kraftig forvitring.

Når dette er sket er de højtstående fugtskjolder og salte ikke til at komme af med igen. Man risikerer også at gulvbjælker og gulve fugtes op og rådner.

Afbankning af den eksisterende puds

Er dette sket skal man afbanke den eksisterende sokkelpuds manuelt med en murerhammer eller en skarpslebte bredmejsel og gummikølle.

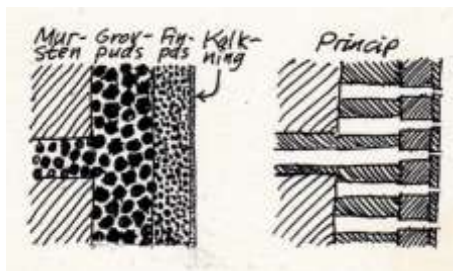
Brug en hydraulisk kalkmørtel – uden cement

Den nye sokkelpuds skal være en hydraulisk kalkmørtel (Kkh 1:2:9 (rummål) svarende til 20/80/475 i tørvægt) - aldrig i en cementmørtel.

Grov- og finkornet mørtel

Der benyttes hydraulisk kalkmørtel med bakkesand.

- Til den underste grovpuds skal kornstørrelsen være 4 til 8 - max 10 mm.
- Til den yderste finpuds skal sandets kornstørrelse være fra 0 til 4 mm.

Påførsel af puds

Sokkelpuds skal kastes ud på den klargjorte bund i to udkast, et groft lag i bunden efterfulgt af en mere finkornet mørtel til det yderste lag. Der må ikke 'svummes' før det understelag med en tynd vælling af cement i vand. Grovpuds skal være på ca. 2 - 3 cm tykkelse på det område, soklen befinder sig. Finpuds skal være ca. 2 cm. Grovpuds rettes groft af og efter 1-1½ time bankes pudsens overflade hårdt med et skæftet bræt. Puds skal derefter hærde i 4-5 dage før finpuds påføres.

Finpuds kastes på og glattes efterfølgende med et pudsebræt eller endnu bedre med et glittebræt af stål, der presser overfladen sammen og gør den så tæt og glat som muligt.

